

Svensk Förening för Vårdhygien

UTBILDNINGSMATERIAL TILL KÖRKORT FÖR DISK OCH SPOLDESINFEKTOR

4.2.2

LASTNINGENS GRUNDPRINCIPER

ISBN 978-91-633-8059-4

1 INLEDNING

En rätt använd och funktionskontrollerad diskdesinfektor har en utmärkt rengöringsförmåga och ger ett höggradigt rent gods.

Diskdesinfektorer är avsedda för instrument, skålar, glasutensilier, narkosutrustning m.m.

En spoldesinfektor är avsedd för rengöring och desinfektion av bäcken, urinflaskor, sugflaskor och liknande. Även spoldesinfektorer ska användas på rätt sätt samt vara funktionskontrollerade.

Porösa material som textilier, tvättsvampar och skumplast kan inte desinfekteras varken i en disk- eller spoldesinfektor.

2 BAKGRUND

Instrument och produkter för flergångsbruk måste rengöras efter användning för att avlägsna organiskt material, som blod och vävnadsrester och annan typ av förorening. Om det finns rester av organiskt material kvar kan dessa innehålla mikroorganismer som kan spridas mellan patienterna. Det finns gott om exempel i litteraturen som beskriver smittöverföring efter ofullständig rengöring och desinfektion av exempelvis endoskop. Överföring av bland annat blodburna smittor har skett på detta sätt.

Förutsättningen för att uppnå en fullgod desinfektion är att godset är rent. För att få ett rent gods ska vissa kriterier vara uppfyllda.

Det absolut vanligaste felet är att man överlastar maskinen eller lastar den på fel sätt. Ibland saknas också anslutningsmöjligheter för rörformigt gods. Lastningen är således av avgörande betydelse.

3 MANUS TILL UTBILDNINGSMATERIAL: LASTNINGENS GRUNDPRINCIPER

BILD 1 LASTNINGENS GRUNDPRINCIPER FÖR DESINFEKTORER INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT TANDVÅRD

BILD 2 RENGÖRING OCH DESINFEKTION ÄR DE VIKTIGASTE STEGEN

En förutsättning för att få en fullgod desinfektion är att allt biologiskt material är avlägsnat från instrument och övrigt gods. Rengöring är grundläggande för att man ska kunna gå vidare till de nästa stegen, desinfektion och eventuellt sterilisering. Rotkanalsfilen på bilden är som synes inte rengjord före sterilisering.

BILD 3 SPOL- OCH DISKDESINFEKTORER

Inför nyanskaffning eller utbyte av maskin är det viktigt att tänka igenom verksamhetens behov. Finns behov av att kunna diska rörformigt gods. Hur ofta används spol-/diskdesinfektorn per dag och så vidare? För gärna statistik under en – två veckor för att få en god uppfattning om behovet.

Vårdhygien kan hjälpa till med bedömning av behov av storlek på maskin.
Vårdhygien och leverantör kan hjälpas åt med tips om olika tillbehör anpassade till verksamhetens behov.

BILD 4: ALLMÄNNA PRINCIPER

Den vanligaste orsaken till att godset inte blir rent är att maskinen överlastas. Korgar, galler och brickor som används till att placera instrument i diskdesinfektorn skall vara utformade så att vattnet kan nå alla instrument, det vill säga de skall vara ordentligt perforerade.

Inom tandvården används brickor och då gäller att högst tre brickor får staplas på varandra. Instrumentkorgar får däremot aldrig staplas på varandra varken inom tand- eller sjukvård.

Godset ska placeras så att vattnet från dysor och spolarmar kommer åt överallt, både på in- och utsida.

Placering av godset är också viktigt vad gäller spoldesinfektorer. En vanlig orsak till att godset inte blir rent kan vara att bäcken och urinflaskor placerats felaktigt. Vatten och ånga från dysorna måste komma åt både på in- och utsidan.

Ledade instrument som peanger, saxar och tänger ska köras öppnade så att vatten kan tränga in i boxlåsen.

I största möjliga utsträckning ska specialinsats med anslutningar användas till rörformigt gods och slangar. Leverantören kan ofta vara behjälplig med att ta fram lämpliga anslutningar.

BILD 5: ÖVERLASTA INTE

Bilden talar för sig själv. Lastar ni diskmaskinen så här hemma? Diskmaskinerna inom tand- och sjukvård kan inte heller uträta underverk.

BILD 6: VAD KAN KÖRAS I EN DISKDESINFEKTOR?

Allt som tål hög värme, är rostfritt och icke-poröst kan "köras". På operation kan det hända att hudstaplers och suturnålar av misstag hamnar i diskdesinfektorn. På vårdavdelningar händer inte så sällan att hållare av metall till urinpåsar körs. Dessa produkter rostar lätt och kan förstöra annat gods eftersom rosten "smittar".

Porösa material får inte köras i diskdesinfektorn.

BILD 7: HUR FÖRBYGGA ROSTANGREPP?

Endast gods som är garanterat rostfritt får köras. Instrument med rostskador ska kasseras eftersom rostangrepp smittar både andra instrument och diskdesinfektorns kammare. Rosten angriper ofta i skarvarna på silen.

Allt som skadar ytskiktet på instrumenten, till exempel graving eller användande av mässings- eller stålborste, ska undvikas eftersom det lättare kan bli rostangrepp på sådana instrument. Ta hand om och diska blodiga instrument så snabbt som möjligt eftersom blod innehåller salter som fräter och skadar ytskiktet.

Eftersträva att godset blir torrt så snart som möjligt antingen genom att diska i en diskdesinfektor med torkmodul. Ytterligare alternativ kan vara torkskåp.

BILD 8: PLACERING AV GODS I SPOLDESINFEKTOR

Placera bäcken och urinflaskor enligt tillverkarens anvisningar på lastschemat. Det är viktigt att placera godset över dysor och eventuella spjut så att vatten och ånga kommer åt in- och utsida.

BILD 9: FLERGÅNGS/ENGÅNGS SUGFLASKOR/PÅSAR

Flergångs sugflaskor:

Placera sugflaskan i insatsen och stäng luckan. Sugflaskan vänds då automatiskt och töms på sitt innehåll.

Engångs sugpåsar:

Getinge har insats för destruktion av engångs sugpåsar med en kniv som passar alla på marknaden förekommande sugsystem.

KEN har ett system som passar för engångs sugsystem från MEDA.

BILD 10 TILLBEHÖR FÖR PLACERING AV GODS I DISKESINFEKTOR

De olika leverantörerna har tillbehör som underlättar korrekt placering av gods. Exempel på några av dem är småtingskorgar med lock, täcknät för instrumentkorgar, hållare för rostfria skålar, insats för stående instrument och insatser för vacutainerhylsor.

BILD 11 KORGAR OCH INSATSER FÖR ANESTESISLANGAR, MIS - INSTRUMENT OCH ÖVRIGT IHÅLIGT GODS

Vad gäller ihåligt gods som slangar och annat rörformigt gods är det viktigt att få en rengöring och desinfektion även av insidan. Leverantören kan ofta vara behjälplig med att ta fram olika lösningar för den typ av gods som används på enheten. Varje leverantör har olika insatser för MIS-instrument och slangar i sitt ordinarie sortiment.

BILD 12- 18 BILDERNA GER EXEMPEL PÅ FELAKTIG RESPEKTIVE KORREKT LASTNING

BILD 19 ULTRALJUDSAPPARAT

Vissa instrument som kan vara extra svåra att rengöra kan kräva en process i ett ultraljudsbad, där ultraljudsvågorna ”skakar” loss föroreningar. Observera att ultraljud är en rengöringsmetod och inte en desinfektionsmetod.

BILD 20 RENGÖRING OCH DESINFEKTION ÄR DE VIKTIGASTE STEGEN

Instrument som är väl rengjorda och desinfekterade i diskdesinfektor är höggradigt rena och kan användas för renrutin. Kraven är också uppfyllda för att kunna gå vidare och sterilisera instrumenten.

4 SJÄLVTEST EFTER GENOMGÅNGET UTBILDNINGSMATERIAL

FRÅGA 1

Vad är förutsättningen för att få en fullgod desinfektion?

FRÅGA 2

Nämn några viktiga principer som gäller för att få rent gods.

FRÅGA 3

Vad kan köras i en diskdesinfektor?

FRÅGA 4

Hur förebygga rostangrepp?

FRÅGA 5

Vad ska man tänka på vid placering av bäcken och urinflaskor i spoldesinfektorn?

5 REFERENSER

Att förebygga vårdrelaterade infektioner -Ett kunskapsunderlag. Underlag från experter. Stockholm, Socialstyrelsen 2006. ISBN: 91-85482-14-5. www.sos.se

SS-EN ISO 15883-1:2009. Disk- och spoldesinfektorer - Del 1: Allmänna krav, definitioner och provningsmetoder.

SS-EN ISO 15883-2:2009. Disk- och spoldesinfektorer - Del 2: Krav och provningsmetoder för diskdesinfektorer med värmedesinfektion av kirurgiska instrument, anesthesiutrustning, kärl, skålar, utensilier, glasvaror etc.

SS-EN ISO 15883-3:2009. Disk- och spoldesinfektorer – Del 3: Krav och provningsmetoder för spoldesinfektorer med värmedesinfektion av bäcken, urinflaskor etc.

www.vardhandboken.se Vårdhandboken
Avsnitten: Desinfektion och Desinfektionsapparat

www.sfvh.se
www.theific.org
www.WFHSS.com

6 SVAR TILL SJÄLVTEST EFTER GENOMGÅNGET UTBILDNINGSMATERIAL

FRÅGA 1

Vad är förutsättningen för att få en fullgod desinfektion?

SVAR: Att allt biologiskt material är avlägsnat från instrument och övrigt gods.

FRÅGA 2

Nämna några viktiga principer som gäller för att få rent gods.

SVAR:

- Att maskinen inte överlastas.
- Brickor som används i tandvården ska vara ordentligt perforerade, max tre brickor på höjden.
- Placera godset så att vattnet från dysor och spolarmar kommer åt överallt.
- Öppna ledade instrument.
- Rörformigt gods placeras i insatser så att genomspolning sker.

FRÅGA 3

Vad kan köras i en diskdesinfektor?

SVAR: Allt som tål hög värme, är rostfritt och icke poröst.

FRÅGA 4

Hur förebygga rostangrepp?

SVAR:

- Kör endast garanterat rostfritt material.
- Skada inte instrumentens ytskikt.
- Se till att godset blir torrt.

FRÅGA 5

Vad ska man tänka på vid placering av bäcken och urinflaskor i spoldesinfektorn?

SVAR: Placera godset över dysor och eventuella spjut så att insidan blir rengjord och desinfekterad.